

کرچک (*Ricinus communis*)

مهندس کامبیز فروزان
مدیر امور تحقیقات و بذر
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

- رقم GCH6 در سال ۲۰۰۴ در برزیل برای برداشت مکانیزه و دستی اصلاح شده که در برابر پوسیدگی ریشه و پژمردگی فوژاریومی مقاوم است.

در جهان حدود یک میلیون تن دانه کرچک تولید می شود که در این عرصه هندوستان، چین و برزیل مهمترین کشورهای تولید کننده این گیاه بوده و کشور اتیوپی هم سطوح قابل توجهی را به این گیاه اختصاص داده است.

علاوه بر مصارف دارویی روغن کرچک، در کشور برزیل برای بیودیزل استفاده می شود. انواع جذاب دانه این گیاه برای تهیه جواهرات بدلی (گردنبند و دستبند) به کار رفته و روغن آن برای پیشگیری از خشکی پوست و در بسیاری از لوازم آرایشی به کار می رود. در ایالت متحده آمریکا از روغن این گیاه برای دفع آفات نظیر موش کور و موش صحرایی در چمن زارها استفاده می شود.

کرچک گیاهی است که باید به آن با دیده ای دیگر نگریست.

در مناطق مختلف اعم از شرق آفریقا، هندوستان و مناطق حاره می روید و در بعضی از پارک ها جنبه تزیینی دارد. اگر این گیاه در درجه حرارت ۲۰ درجه سانتیگراد رشد کند می تواند ۲ تا ۳ متر ارتفاع داشته باشد. برنامه های اصلاحی بر روی این گیاه بر پایه انتخاب به عنوان گیاه زینتی و یا برای تولید روغن کرچک عملیاتی شده است. مهمترین ارقام اصلاح شده این گیاه برای روغن عبارتند از:

- رقم Hale که در دهه ۱۹۷۰ در ایالت تگزاس آمریکا اصلاح شده رقمی پا کوتاه با ارتفاع حداکثر ۱،۲ متر بوده و میوه های متعدد تولید می کند.

- رقم Brigham با مقدار ریسین ناچیز در تگزاس آمریکا اصلاح شده است. ارتفاعی حدود ۱،۸ متر دارد و میزان ریسین آن ۱۰ درصد مقدار موجود در رقم Hale است.

- رقم BRS Nordestina که در سال ۱۹۹۰ در برزیل برای برداشت دستی و مناطق اقلیمی نیمه خشک اصلاح شده است.

با توجه به قابلیت های اقلیمی و خاکی کشور برای تولید محصولات روغنی مختلف، به نظر می رسد لازم است تا با گسترش افق های دید خود تنها به توسعه کشت ۴ محصول آفتابگردان، کلزا، سویا و گلرنگ نکیه نکنیم. همانگونه که در شماره قبل اشاره شد سعی بر آن است تا با معرفی دانه های روغنی دیگر که امکان تولید در کشور را دارند زمینه تعمیق بیشتر در این عرصه را فراهم نمود.

کرچک *Ricinus communis* یکی از این گیاهان است. دانه کرچک که در انگلیسی به آن Castor bean می گویند بر خلاف نام آن شباهتی به لوبیای کامل ندارد. دانه کرچک حاوی ۴۰ تا ۶۰ درصد روغن بوده که منابع غنی از تری گلیسیریدها و ریسین اولئین است.

Ricinus که برای کرچک به کار می رود در حقیقت واژه لاتین کلمه قلاب است، زیرا کپسول های آن دارای قلاب های ریز بر روی میوه بوده و به راحتی به لباس می چسبد. این گیاه

۳	اصلاح نیات	آللوپاتی	شناسایی بذور	حیات بذر	آفات و بیماریها	ابزار تولید بذر	معرفی گونه	باتک بذر	تصاویر روز	بازاریابی چيست؟	کلید شناسایی	اخبار داخلی	مطلب روز	سخنی کوتاه	فهرست
---	---------------	----------	-----------------	-------------	--------------------	-----------------------	---------------	-------------	---------------	--------------------	-----------------	----------------	-------------	---------------	-------